

Työeläkelaitoksille

SUOMEN JA KANADAN VÄLINEN SOSIAALITURVASOPIMUS SEKÄ SUOMEN JA QUEBECIN
VÄLINEN SOSIAALITURVASOPIMUSJÄRJESTELY

Suomen ja Kanadan välinen sosiaaliturvasopimus tuli voimaan 1.2.1988. Suomen ja Quebecin provinssin välinen sopimusjärjestely tulee voimaan 1.4.1988. Sopimustekstit on lähetetty yleiskirjeen 31/87 liitteenä. Sopimusten toimeenpanosta on molempien sopimuskumppanien kanssa tehty erillinen toimeenpanosopimus.

Tässä yleiskirjeessä on selvitys Kanadan työeläkejärjestelmän ja Quebecin erillisen työeläkejärjestelmän pääpiirteistä sekä selostus sopimuksen ja sopimusjärjestelyn sisällöstä. Yleiskirjeessä selvitetään myös sopimukseen liittyvien toimeenpanosopimusten sisältöä ja sopimusten työeläkevakuutukseen liittyvää käytännön soveltamista.

ELÄKETURVAKESKUS

Tapio Karsikas
Tapio Karsikas

Helena Tapio
Helena Tapio

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
1. YLEISTÄ	1
1.1 Sopimusten piiriin kuuluva lainsäädäntö	2
1.2 Henkilöt, joihin sopimuksia sovelletaan	3
2. KANADAN LIITTOVALTION JA QUEBECIN PROVINSSIN ELÄKEJÄRJESTELMÄT	4
2.1 Yleistä	4
2.2 Kanadan ja Quebecin työeläkejärjestelmät	4
2.2.1 Vanhuuseläke	6
2.2.1.1 Vanhuuseläkkeen laskeminen	6
2.2.2 Työkyvyttömyyseläke	8
2.2.3 Leskeneläke	9
2.2.4 Yhdistetyt eläkkeet	10
2.2.5 Lapseneläke	10
2.2.6 Eläkkeiden enimmäismäärät	10
2.2.7 Eläkeoikeuden jako avioerossa	11
2.2.8 Eläkeoikeuden jako avioliiton kestäessä	11
2.2.9 Rahoitus	12
2.2.10 Hallinto	12
2.3 Vapaamuotoiset lisäeläkejärjestelyt	12
2.4 Kanadan kansaneläkejärjestelmä	13
3. SOSIAALITURVASOPIMUKSEN JA -SOPIMUSJÄRJESTELYN TÄRKEIMMÄT PERIAATTEET	14
3.1 Eläkkeen maksaminen ulkomaille	14
3.2 Vakuutuskausien yhteenlaskeminen	15
3.3 Työskentelymaan lainsäädännön soveltaminen	15
3.4 Poikkeukset työskentelymaan lainsäädännön soveltamisesta	16
3.4.1 Lähetetty työntekijä	16
3.4.1.1 Lähetetyn työntekijän todistus/jatkoaika	16
3.4.2 Muut poikkeukset työskentelymaassa vakuuttamisesta	18
4. OIKEUS ELÄKKEESEEN JA ELÄKKEEN MÄÄRÄYTYMINEN	19
4.1 Kanadan ja Quebecin työeläkkeiden määräytyminen	19
4.2 Suomen työeläkkeen määräytyminen	22
5. ELÄKKEEN HAKEMINEN JA SOPIMUSMAIDEN VÄLINEN TIETOLIIKENNE	22
5.1 Yleistä	22
5.2 Eläkkeen hakemismenettely	23
5.2.1 Yleistä	23
5.2.2 Menettely Suomessa	23
5.2.3 Menettely Kanadassa/Quebecissä	24
5.2.4 Viivästyskorotus	24

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

5.3 Tiedottaminen päätöksistä, eläkkeensaajaa tai olosuhteita koskevat muutostiedot	24
5.4 Valituksen jättäminen	25
5.5 Lääkärintarkastusten suorittaminen	25
5.6 Tilastot	25
6. SOPIMUSTEN SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET	25
7. LUETTELO SOPIMUSTEN TARKOITTAMISTA YHDYSELIMISTÄ	26

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

SUOMEN JA KANADAN VÄLINEN SOSIAALITURVASOPIMUS SEKÄ SUOMEN JA QUEBECIN VÄLINEN SOPIMUSJÄRJESTELY

1
YLEISTÄ

Suomi on solminut Kanadan sosiaaliturvasopimuksen lisäksi erillisen sopimusjärjestelyn Quebecin provinssin kanssa saadakseen Kanadan kaikki pakolliset eläkejärjestelmät sopimusten piiriin. Näin siksi, että Kanadan perustuslain mukaan sen provinssi voi irrottaa oman työeläkejärjestelmänsä, ja Quebec on käyttänyt tätä mahdollisuutta. Sopimus ja sopimusjärjestely muodostavat Suomessa yhden kokonaisuuden.

Kanadan sopimukseen sisältyy päättöpöytäkirja, jossa on vain toista sopimuspuolta koskevia määräyksiä. Lisäksi molempien sopimusten soveltamisesta on sovittu erillisillä toimeenpanosopimuksilla, joissa määrätään yhdyselinten välisestä tietoliikenteestä.

Sopimukseen Kanadan kanssa ei sisälly muista Suomen solmimista sopimuksista poiketen muita sosiaalivakuutusaloja kuin eläkevakuutus. Sopimuksen suppeus johtuu siitä, että vain Kanadan kansaneläke- ja työeläkejärjestelmästä säädetään Kanadan liittovaltion lainsäädännössä, kun taas esim. mahdollisista sairaus- ja tapaturmavakuutusjärjestelmistä määrätään provinssien lainsäädännössä. Näin ollen sosiaaliturvasopimus kattaa myös Suomen puolelta vain kansaneläke- ja työeläkejärjestelmän.

Sopimusjärjestelyyn Quebecin provinssin kanssa sisältyvät paitsi Suomen ja Quebecin työeläkkeet, myös tapaturma- ja sairausvakuutusjärjestelmät. Siten Kanadassa työskentelevistä suomalaisista vain Quebecin provinssissa työtä tekevät ovat sopimusjärjestelyn nojalla työeläkevakuutuksen lisäksi myös sikäläisen tapaturma- ja sairausvakuutuksen piirissä.

Vaikka Quebecin provinssilla on oma erillinen työeläkejärjestelmänsä, Kanadan liittovaltion kansaneläkejärjestelmä kattaa myös Quebecin alueella asuvat henkilöt. Näin ollen sekä sopimuksen että sopimusjärjestelyn määräyksiä voidaan soveltaa samanaikaisesti niihin henkilöihin, jotka ovat työskennelleet joko vain Quebecin alueella tai sekä Quebecissä että muualla Kanadassa.

Sopimusten tarkoituksena on estää, että sosiaalivakuutusmaksut maksetaan molempiin sopimusmaihin saman työn

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

perusteella. Sopimukset myös helpottavat eläkeoikeuden syntymistä silloin, kun niiden piiriin kuuluva henkilö on työskennellyt tai asunut molemmissa maissa. Sopimukset takaavat lisäksi sopimusmaissa myönnettyjen etuuksien maksamisen sopimusmaasta toiseen.

Sopimusten määräyksiä sovelletaan paitsi niiden voimassaollessa myös ennen niiden voimaantuloa toisessa sopimusmaassa tapahtuneeseen työskentelyyn tai asumiseen ja sitä ennen sattuneisiin eläketapahtumiin. Eläkkeiden maksaminen sopimusten nojalla alkaa aikaisintaan sopimusten voimaantulosta lukien.

Kanadan sopimuksen soveltamisesta ja toimeenpanosta vastaavat yhdyseliminä Suomessa Eläketurvakeskus ja Kansaneläkelaitos. Kanadassa vastaavia tehtäviä hoitaa sosiaali- ja terveysministeriön toimeentuloturvaohjelmien jaoston kansainvälisten toimintojen osasto (International Operations Division, Income Security Programs Branch, Department of National Health and Welfare). Ministeriö toimii Kanadassa myös liittovaltion sosiaalivakuutuslaitoksena.

Quebecin sopimusjärjestelyn soveltamisesta vastaa yllämainittujen laitosten lisäksi Suomessa sosiaali- ja terveysministeriö ja Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto. Quebecissä sopimuksen soveltamista hoitavana yhdyseliminä on Quebecin sopimusjärjestelyjä toimeenpaneva sihteeristö (Secrétariat de l'administration des ententes de sécurité sociale, SAESS). Sihteeristö ei ole sosiaalivakuutuslaitos kuten Kanadan yhdyselin, vaan esim. eläkeasiat Quebecissä ratkaisee Quebecin eläkevirasto (Quebec Pension Board).

1.1

Sopimusten piiriin kuuluva lainsäädäntö

A Kanadan sopimus koskee sen 2 artiklan mukaan:

Kanadassa

- kansaneläkejärjestelmää eli vanhuusturvalakia ja siihen liittyviä määräyksiä (Old Age Security Act)
- Kanadan työeläkejärjestelmää (Canada Pension Plan) ja siihen liittyviä määräyksiä

Suomessa

- kansaneläkejärjestelmän vanhuuseläkettä
- työeläkejärjestelmää kokonaisuudessaan
- lakia työnantajan sosiaaliturvamaksusta

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

B Quebecin sopimusjärjestely koskee sen 2 artiklan mukaan:

Quebecissä

- Quebecin työeläkejärjestelmää (Quebec Pension Plan)
- Quebecin työtapaturma- ja ammattitautivakuutusta
- Quebecin sairausvakuutusta
- Quebecin sairaalahoitovakuutusta ja muita sairaanhoitopalveluja

Suomessa

- työeläkejärjestelmää kokonaisuudessaan
- tapaturma- ja ammattitautivakuutusta sekä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutusta
- yleisiä sairaala- ja kansanterveyspalveluja ja sairausvakuutusta lukuunottamatta äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa
- lakia työnantajan sosiaaliturvamaksusta

Suomen kansaneläkelainsäädännön mukaisen vanhuuseläkkeen pohjaosan saamisen edellytyksiä on helpotettu Kanadan sopimuksella. Muut kansaneläkejärjestelmään kuuluvat eläkelajit eivät ole mukana sopimuksessa.

Quebecin sopimusjärjestelyn mukaan vakuutetulla on oikeus sairaanhoitoetuksiin yleensä siinä maassa, jossa hän asuu. Kuitenkin lähetetyllä työntekijällä ja muulla tilapäisesti toisen sopimuspuolen alueella työskentelevällä henkilöllä ja heidän perheenjäsenillään samoin kuin opiskelijalla on oikeus sairaanhoitoon oleskelumaassa. Myös eläkettä sopimusmaasta saavalla on oikeus samoihin sairaanhoitopalveluihin toisessa sopimusmaassa asuessaan kuin asuinmaan eläkkeensaajilla. Turisteille annettava sairaanhoito ei sen sijaan ole mukana sopimusjärjestelyssä. Quebecin sairausvakuutusjärjestelmästä ei makseta sairauspäivärahaa, mutta useimmilla työnantajilla on vapaaehtoinen sairauspäivärahaa maksava vakuutus.

1.2

Henkilöt, joihin sopimuksia sovelletaan

Sopimuksia sovelletaan henkilöihin, jotka kuuluvat tai ovat kuuluneet jomman kumman sopimusmaan lainsäädännön piiriin ja heidän huollettaviinsa ja edunsaajiinsa. (Sopimuksen 3 artiklan 1 kappale ja sopimusjärjestelyn 4 artikla).

Kanadan sopimuksen mukaan kaikkia sopimuksen piiriin kuuluvia on kohdeltava yhdenvertaisesti maan omien

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

kansalaisten kanssa. Lisäksi yhdenvertaista kohtelua sovelletaan myös niihin toisen sopimuspuolen kansalaisiin, jotka eivät ole kuuluneet kummankaan maan lainsäädännön piiriin. (3 artiklan 2 kappale).

Suomen kansaneläkejärjestelmän mukaista vanhuuseläkkeen pohjaosaa ei kuitenkaan myönnetä Kanadaan sopimuksen nojalla muulle kuin Kanadan kansalaiselle.

Quebecin sopimuksen mukaan yhdenvertaista kohtelua oman maan kansalaisten kanssa on noudatettava toisen sopimuspuolen kansalaisiin. (Sopimusjärjestelyn 5 artiklan 1 kappale). Sopimusjärjestelyssä käsite "kansalainen" tarkoittaa Quebecin osalta Kanadan kansalaista, joka asuu Quebecissä.

2

KANADAN LIITTOVALTION JA QUEBECIN PROVINSSIN ELÄKEJÄRJESTELMÄT

2.1

Yleistä

Kanadan pakollinen eläketurva koostuu Kanadan alueella (siis myös Quebecissä) asumiseen perustuvasta kansaneläkejärjestelmästä, johon sisältyy vain vanhuuseläke, ja työskentelyyn perustuvasta työeläkejärjestelmästä. Quebecillä on erillinen työeläkejärjestelmänsä, joka poikkeaa vain vähän Kanadan liittovaltion työeläkejärjestelmästä. Vuoden 1987 alusta voimaantulleet Kanadan työeläkejärjestelmän muutokset vähensivät Kanadan ja Quebecin järjestelmien eroja entisestään.

Provinssien hallinnonalaan kuuluu sairausvakuutuksesta, sosiaalihuoltoetuuksista ja tapaturmavakuutuksesta huolehtiminen.

2.2

Kanadan ja Quebecin työeläkejärjestelmät

Seuraavassa selostettaessa Kanadan liittovaltion ja Quebecin provinssin työeläkejärjestelmiä niiden eroavaisuudet on selvitetty erikseen. Muutoin selostus siis koskee molempia järjestelmiä.

Kanadan ja Quebecin työeläkejärjestelmät (Canada Pension Plan ja Quebec Pension Plan) tulivat voimaan 1.1.1966. Lakien voimaantuloa edeltävä työskentely ei oikeuta työeläkkeeseen. Järjestelmät perustuvat työskentelyyn, ja etuuksina maksetaan vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeitä. Kanadan ja Quebecin erillisten työeläkejärjestelmien mukaisesti karttunut eläke maksetaan vakuutetulle yhtenä eläkkeenä siitä järjestelmästä, jonka piiriin hän on viimeksi kuullut. Myös eläkkeen saamisen edellytykset määräytyvät

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

tämän järjestelmän mukaisesti. Eläkkeessä otetaan siis huomioon molemmissa järjestelmissä täyttyneet vakuutuskaudet ja ansaittu tulo. Jos työntekijällä on esim. viisi vuotta vakuutusaikaa Quebecissä ja yksi vuosi muualla Kanadassa, eläkeoikeus syntyy molemmissa järjestelmissä ja vakuutetulle maksetaan kuuden vakuutusvuoden perusteella eläke siitä järjestelmästä, johon vakuutusmaksut on viimeksi maksettu.

Vaikka kokonaiseläkkeestä olisi karttunut esim. 90 prosenttia Quebecissä, mutta vakuutettu kuului viimeksi ennen eläkkeen hakemista Kanadan järjestelmän piiriin, eläke maksetaan kokonaisuudessaan Kanadan työeläkejärjestelmän mukaisena. Kustannukset selvitetään järjestelmien välillä erikseen.

Järjestelmät kattavat kaikki 18-70 -vuotiaat työntekijät ja yrittäjät, jotka ansaitsevat enemmän kuin kunkin kalenterivuonna määrätyn minimimäärän. Tällä hetkellä minimimäärä on 2 600 CAD* vuodessa (vuonna 1988). Vakuutusvuotena pidetään jokaista vuotta, jolta on maksettu vakuutusmaksu vähintään tästä minimimäärästä.

Eläkkeen määrään vaikuttaa paitsi vakuutetun ansiotulo myös koko se aika, jona vakuutetun olisi mahdollista maksaa vakuutusmaksuja, eli ns. vakuutusmaksukelpoinen aika, eikä siis vain todellinen vakuutusaika. Vakuutusmaksukelpoinen aika on ajanjakso, joka on vakuutetun eläkejärjestelmän piiriin tuleminen (eli 18 vuoden täyttämisen tai aikaisintaan vuoden 1966 alun) ja eläketapahtuman sattumisen välillä.

Jotta eläkepalkka ei jäisi kovin alhaiseksi sellaisten vakuutusmaksukelpoiseen aikaan kuuluvien vuosien takia, joina vakuutetun ansiot ovat olleet tavallista vähäisemmät, tietyt ajat voidaan vähentää vakuutusmaksukelpoisesta ajasta. Tästä ajasta voidaan vähentää keskimääräisiä eläkkeen perusteena olevia ansioita laskettaessa sekä ajat, jolloin vakuutettu on hoitanut alle 7 -vuotiasta lastaan että muut kaudet, joina henkilöllä ei ole ollenkaan tai on ollut vain vähän tuloja. Muun kuin lapsenhoitoajan perusteella tehtävä vähennys voi olla enintään 15 prosenttia vakuutusmaksukelpoisesta ajasta. Tällaisia muita aikoja ovat esim. kaudet, jolloin henkilö on ollut työkyvyttömyyseläkkeellä, tai kaudet 65 ikävuoden täyttämisen jälkeen. Samoin voidaan vähentää esim. työttömyys-, sairaus- tai koulutusajat. Vähennys voidaan kuitenkin tehdä vain, jos vähennyksen jälkeen jäljelle jäävä vakuutusmaksukelpoinen kausi on vähintään kymmenen vuotta.

* Kanadan dollari = 3,072 FIM (20.1.1988)

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

Eläkkeen perusteena olevilla ansioilla on yläraja, joka vuonna 1988 on 26 500 CAD vuodessa.

Eläkkeet on sidottu elinkustannusindeksiin.

Molemmat kanadalaiset eläkejärjestelmät rekisteröivät erikseen oman järjestelmänsä piiriin kuuluvat työsuhteet.

Vakuutettu voi pyytää ansiorekisteristään tietoa siitä, paljonko vakuutusmaksuja ja ansioita hänelle on kertynyt rekisteriin. Myös arviota vanhuuseläkkeen määrästä voi pyytää.

2.2.1

Vanhuuseläke

Vanhuuseläke maksetaan 65 -vuotiaalle vakuutetulle, josta on maksettu vakuutusmaksut vähintään yhdeltä vuodelta. Eläkkeen saaminen ei edellytä työnteon lopettamista.

Vanhuuseläkkeen määrä on 25 prosenttia keskimääräisistä eläkkeen perusteena olevista ansioista vakuutetun koko vakuutusmaksukelpoiselta ajalta. Vanhuuseläkkeen enimmäismäärä vuonna 1988 on 543,06 CAD kuukaudessa.

Joustava eläkeikäjärjestelmä tuli voimaan 1.1.1987 Kanadassa ja 1.1.1984 Quebecissä, minkä jälkeen vakuutetulla on ollut mahdollisuus jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle 60-64 -vuotiaana. Tällöin hänen tulee joko lopettaa kokonaan työnteconsa tai vähentää vuositulojaan määrään, joka ei ylitä eläkkeen hakemisvuoden maksimivanhuuseläkkeen määrää. Varhennettu eläke alenee 0,5 prosenttia kuukaudessa kultakin 65 ikävuotta edeltävältä kuukaudelta. Vähennys on pysyvä.

Eläkkeen voi ottaa myös lykättynä, jolloin sitä korotetaan 0,5 prosenttia kuukaudelta 65 ikävuoden täyttämisen jälkeen. Lykkäyskorotus tehdään enintään 70 ikävuoteen asti. Eläkettä voidaan maksaa takautuvasti vain silloin, kun sitä haetaan 70 ikävuoden jälkeen. Tällöin eläkettä voidaan maksaa takautuvasti 12 kuukauden ajalta.

2.2.1.1

Vanhuuseläkkeen laskeminen

Eläkkeen laskeminen tapahtuu kolmessa vaiheessa:

- 1 Eläkkeen perusteena olevat tulot korjataan indeksillä.

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

- 2 Vakuutetun vakuutusmaksukelpoisen kauden kuukausien lukumäärä määrätään. Määräyksiä esim. lapsenhoitoajan ja yleisen 15 prosentin vähennyksen huomioon ottamisesta sovelletaan.
- 3 Koko työskentelyajan tulojen perusteella määrätään keskimääräinen kuukausitulo jakamalla tulot vakuutusmaksukelpoisten kuukausien määrällä. Vanhuuseläke on 25 prosenttia tästä keskimääräisestä kuukausitulosta.

Esimerkki:

Henkilö, joka on täyttänyt 65 vuotta huhtikuussa 1984, asuu eläkettä hakiessaan muualla Kanadassa kuin Quebecin provinssin alueella. Eläke määräytyy näin ollen Kanadan liittovaltion eläkejärjestelmän mukaisesti. Hän ei ole enää huhtikuun 1984 jälkeen maksanut maksuja Kanadan tai Quebecin työeläkejärjestelmään, joten hänen vakuutusmaksukelpoinen kautensa muodostuu 220 kuukaudesta. (Tammikuusta 1966 huhtikuuhun 1984, nämä molemmat kuukaudet mukaan lukien.)

Vakuutettu on vuonna 1966 saanut perhe-etuutta lapsesta, joka täytti seitsemän vuotta elokuussa 1966. Vakuutetun koko työskentelyajan keskimääräiset, indeksillä tarkistettut eläkkeen perusteena olevat kuukausitulot ovat 1 279 CAD. Hänen eläkkeen perusteena olevat tulonsa indeksillä korjattuina ovat vuodelta 1966 1 240 CAD kuukaudessa. Koska vuoden 1966 tulot ovat pienemmät kuin hänen tulonsa keskimäärin, vakuutusmaksukelpoisesta kaudesta voidaan poistaa kahdeksan kuukautta, jolloin hänen vakuutuskaudekseen jää 212 kuukautta. Näiden kahdeksan kuukauden tulot poistetaan myös eläkkeen perusteena olevista tuloista. Lisäksi sovelletaan yleistä 15 prosentin vähennyksen sääntöä, jolloin vakuutusmaksukelpoisesta kaudesta poistetaan 32 kuukautta.

Tällöin jäljelle jää 180 kuukautta, joiden perusteella lasketaan keskimääräinen eläkkeen perusteena oleva kuukausipalkka. Näiden 180 kuukauden perusteella laskettu eläkkeen perusteena oleva kokonaistulo on 263 338 CAD. Näin ollen keskimääräinen eläkkeen perusteena oleva kuukausitulo on 1 462,99 CAD. Tästä 25 prosenttia on 365,75 CAD, joka on vakuutetun vanhuuseläkkeen määrä.

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

2.2.2

Työkyvyttömyyseläke

Vakuutettua pidetään Kanadan työeläkejärjestelmän mukaan työkyvyttömänä, jos hänen joko psyykinen tai fyysinen työkyvyttömyytensä on vakava ja pitkäaikainen. Tällöin edellytetään, että vakuutettu ei pysty työntekoon missään ammatissa ja että työkyvyttömyyden oletetaan kestävän pysyvästi taikka johtavan todennäköisesti kuolemaan. Quebecin järjestelmässä on eläkkeen saamisen edellytyksiä helpotettu yli 60-vuotiaitten osalta. Heidän edellytetään olevan kyvyttömiä jatkamaan omaa työtään.

Kuten vanhuuseläke myös työkyvyttömyyseläke lasketaan vakuutetun vakuutusmaksukelpoisen ajan perusteella. Tällöin tämä aika päättyy työkyvyttömyystapahtuman sattumiseen.

Työkyvyttömyyseläkkeen saamisen edellytykset ovat Kanadan liittovaltion osalta muuttuneet huomattavasti vuoden 1987 alusta. Nykyisin vakuutetun on tullut työkyvyttömyyseläkkeen saadakseen maksaa vakuutusmaksuja tietyltä minimikaudelta eli joko vähintään viisi vuotta viimeisistä 10 vuodesta tai kaksi vuotta viimeisistä kolmesta vuodesta välittömästi ennen työkyvyttömyyttä.

Quebecissä eläkkeen saamisen edellytykset ovat erilaiset alle 60 -vuotiailla kuin tämän ikävuoden täyttäneillä. Alle 60 -vuotiaiden on tullut maksaa vakuutusmaksuja 1/3:lta vakuutusmaksukelpoisesta ajastaan, kuitenkin vähintään viideltä vuodelta. Lisäksi edellytetään, että viisi näistä vuosista on täyttynyt vakuutetun vakuutusmaksukelpoisen ajan viimeisten 10 vuoden aikana. 60-64 -vuotiaiden on tullut maksaa vakuutusmaksut 1/3:lta vakuutusmaksukelpoisesta ajastaan. Quebec on mahdollisesti muuttamassa omia vakuutusaikaedellytyksiään Kanadan järjestelmää vastaaviksi.

Työkyvyttömyyseläkkeeseen sisältyy tasasuuruinen osa ja ansioihin suhteutettu osa. Kanadan liittovaltion järjestelmän mukainen eläkkeen tasasuuruinen osa nostettiin vuoden 1987 alusta Quebecissä jo aiemmin olleelle tasolle. Tämä osa on vuonna 1988 253,64 CAD kuukaudessa.

Ansioihin suhteutettu osa on 75 prosenttia vakuutetun vanhuuseläkkeestä ja enintään 407,30 CAD kuukaudessa (vuonna 1988).

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

Työkyvyttömyyseläkkeellä on enimmäismääränsä, joka vuonna 1988 on 660,94 CAD kuukaudessa. Eläke alkaa työkyvyttömyyttä seuraavan neljännen kuukauden alusta ja se muuttuu automaattisesti vanhuuseläkkeeksi eläkkeensaajan täyttäessä 65 vuotta. Takautuvasti voidaan maksaa enintään 12 kuukauden eläke-erät.

Työkyvyttömyyseläkkeeseen sisältyy tasasuuruinen huollettavasta lapsesta maksettava etuus. Tämän etuuden voi saada, jos työkyvyttömyyseläkkeen saajalla on huollettavanaan alle 18 -vuotias lapsi tai alle 25 -vuotias opiskeleva lapsi.

2.2.3

Leskeneläke

Leskeneläkettä voidaan maksaa sekä mies- että naisleskelle sellaisen edunjättäjän jälkeen, josta oli maksettu vakuutusmaksut vähintään vaaditun minimikauden ajan. Tämä minimikausi on 3-10 kalenterivuotta, riippuen vakuutetun iästä kuolinhetkellä. Jos vakuutetun vakuutusmaksukelpoinen kausi on pitempi kuin yhdeksän vuotta, vaaditaan vakuutusmaksut vähintään 10 vuodelta tai vähintään 1/3:sta vakuutusmaksukelpoiseen kauteen sisältyvistä vuosista.

Kanadan liittovaltiossa vuoden 1987 ja Quebecissä vuoden 1984 alusta voimaan tulleiden lainmuutosten mukaan leskeneläkkeen maksamista jatketaan lesken solmiessa uuden avioliiton. Jos eläkkeen maksaminen on Kanadassa lakkautettu uuden avioliiton johdosta ennen tammikuuta 1987, eläkettä voidaan alkaa maksaa uudelleen hakemuksesta. Jos uusi avioliitto päättyy puolison kuolemaan, leskelle maksetaan vain suurempi leskeneläkkeistä.

Leskeneläke maksetaan leskelle, joka on täyttänyt 65 vuotta tai alle 65 -vuotiaalle leskelle, jos hän oli vakuutetun kuollessa joko täyttänyt 35 vuotta tai huoltanut lasta taikka ollut työkyvytön.

65 vuotta täyttäneelle leskelle eläkkeen määrä on 60 prosenttia siitä vanhuuseläkkeestä, jota edunjättäjä sai tai johon hänellä olisi ollut oikeus 65 -vuotiaana. Enimmäiseläke on 325,84 CAD kuukaudessa (vuonna 1988).

Alle 65 -vuotiaan lesken eläke muodostuu kahdesta osasta, tasasuuruudesta ja ansioihin suhteutetusta osasta. Kanadan liittovaltion järjestelmässä se on kaikille alle 65 -vuotiaalle leskille samansuuruinen, 98,96 CAD kuukaudessa (vuonna 1988). Ansioihin suhteutettu osa on 37,5 prosenttia edunjättäjän vanhuuseläkkeestä. Jos alle 45 -vuotias leski on lapseton ja

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

työkykyinen, eläkettä alennetaan 1/120 kutakin kuukautta kohti, jonka leski on alle 45 -vuotias edunjättäjän kuollessa. Quebecissä alle 55 -vuotiaan lesken eläkkeen tasasuuruinen osa vastaa työkyvyttömyyseläkkeen tasasuuruista osaa, sen sijaan 55-64 -vuotiaalle leskelle se on 324,50 CAD kuukaudessa (vuonna 1988).

Leskeneläkkeen saaja voi olla myös avopuoliso, jolloin avoliiton on tullut Kanadan järjestelmän mukaan kestää vähintään yhden vuoden ajan ennen eläketapahtumaa. Quebecin järjestelmässä vaaditaan avoliitolta tätä samaa kestoaikaa, jos avopuolisoilla on lapsi, muutoin avoliiton on tullut jatkua vähintään kolme vuotta.

2.2.4

Yhdistetyt eläkkeet

Jos leskeneläkkeeseen oikeutetulla henkilöllä on oikeus myös omaan vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeeseen, hän voi yhdistää eläkkeet. Etuuden saaja voi valita joko oman eläkkeensä täysimääräisenä ja sen lisäksi 37,5 prosenttia edunjättäjän eläkkeestä tai vaihtoehtoisesti 60 prosenttia omasta eläkkeestään ja saman verran edunjättäjän eläkkeestä. Tällaisen yhdistetyn eläkkeen ansioihin suhteutettu osa voi olla enintään saman suuruinen kuin yhdistettyjen eläkkeiden alkamisvuonna maksettava maksimivanhuuseläke eli vuonna 1988 enintään 543,06 CAD kuukaudessa. Eläkkeen tasasuuruusella osalla ei ole vastaavaa ylärajaa, vaan eläkkeiden tasasuuruuksista osista suurempi lisätään yhdistettyyn ansioihin suhteutettuun eläkkeen osaan.

2.2.5

Lapseneläke

Lapseneläkettä maksetaan alle 18 -vuotiaalle lapselle tai alle 25 -vuotiaalle opiskelevalle lapselle. Työkyvyttömälle lapselle maksetaan eläkettä ilman ikärajaa. Lapseneläkkeen määrä on vuonna 1988 Kanadassa puoliorvolle 98,96 CAD kuukaudessa ja täysorpo saa eläkkeen kaksinkertaisena. Quebecissä eläke on 29 CAD kuukaudessa kullekin lapselle (vuonna 1988).

2.2.6

Eläkkeiden enimmäismäärät

Seuraava taulukko kertoo Kanadan ja Quebecin työeläkejärjestelmien mukaisten etuuksien enimmäismäärät vuonna 1988.

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

Etuuslaji	Enimmäismäärä 1988	
	Kanada	Quebec
Vanhuus	543,06\$	543,06\$
Työkyvyttömyys	660,94\$	660,94\$
Leskeneläke		
- alle 55	302,61\$	457,29\$
- 55-64	302,61\$	528,15\$
- 65 tai yli	325,84\$	325,84\$
Työkyvyttömiä lapset	98,96\$	29,00\$
Orvot	98,96\$	29,00\$
Yhdistetyt eläkkeet		
- lesken/vanhuus (65 v.)	543,06\$	543,06\$
- lesken/työkyv.	796,70\$	796,70\$

2.2.7

Eläkeoikeuden jako avioerossa

Puolisoille vähintään vuoden kestäneen avioliiton aikana kertynyt eläkeoikeus voidaan jakaa tasan avioerossa. Kanadan liittovaltion järjestelmässä eläkeoikeuden jako tapahtuu hakemuksetta. Puolisot voivat kuitenkin ennakkosopimuksella sopia, ettei eläkeoikeuksia mahdollisessa avioerossa jaeta. Määräykset koskevat myös avopareja, joiden välinen eläkeoikeuden jako voidaan suorittaa vuoden kuluessa avioliiton päättymisestä. Avioliitossa olleiden vakuutettujen osalta ei tällaista määräaikaa ole.

Quebecissä eläkeoikeuden jakoa on erikseen haettava kolmen vuoden kuluessa erosta.

2.2.8

Eläkeoikeuden jako avioliiton kestäessä

Kanadan liittovaltion eläkejärjestelmässä avio- tai avopuolisot voivat hakea liiton aikana karttuneen eläkeoikeuden jakoa vuoden 1987 alusta lukien. Eläkeoikeuksien jakaminen on mahdollista, jos molemmat puolisot ovat täyttäneet 60 vuotta ja hakevat joko varhennettua tai eläkeiässä myönnettävää vanhuuseläkettä. Tästä eläkeoikeuden jakamisesta voidaan luopua ennakkosopimuksella.

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

2.2.9

Rahoitus

Eläkkeet rahoitetaan vakuutettujen ja työnantajien yhtä suurilla vakuutusmaksuilla. Maksut maksetaan työnantajan asuin- tai kotipaikasta riippuen joko Kanadan tai Quebecin työeläkejärjestelmälle, tai, ellei työnantajalla ole kotipaikkaa Kanadassa, sille järjestelmälle, jonka soveltamisalueella työntekijää verotetaan. Yrittäjät maksavat vastaavan määrän kuin palkansaajat ja työnantajat yhteensä. Vakuutusmaksu on vuonna 1988 yhteensä 4 prosenttia vakuutusmaksun perusteena olevasta tulosta. Maksua nostetaan Kanadan järjestelmässä asteittain seuraavien 25 vuoden kuluessa siten, että vuoteen 1991 saakka nousu on 0,2 prosenttia vuodessa ja sen jälkeen 0,15 prosenttia vuodessa.

Vuosi	Työnantaja	Työntekijä	Yrittäjä
1988	2.0 %	2.0 %	4.0 %
1989	2.1 %	2.1 %	4.2 %
1990	2.2 %	2.2 %	4.4 %
1991	2.3 %	2.3 %	4.6 %

Vakuutusmaksun perusteena olevalla tulolla on ala- ja ylärajansa. Vuonna 1988 alaraja on 2 600 CAD ja yläraja 26 500 CAD vuodessa. Yläraja on sama kuin korkein eläkkeen perusteena oleva tulo. Ylärajan määrä vastaa maan teollisuuden keskipalkkaa, ja sitä on vuodesta 1987 lähtien tarkistettu teollisuuden keskipalkan muutoksen mukaan.

2.2.10

Hallinto

Kanadan sosiaali- ja terveysministeriö ja sen alue- ja paikallistoimistot vastaavat järjestelmän hallinnosta. Kanadassa on n. 100 alue- ja paikallistoimistoa, joita on myös Quebecin alueella. Valtiovarainministeriö kerää vakuutusmaksut verotuksen yhteydessä. Quebecin eläkejärjestelmän hallinto on provinssin eläkevirastolla ja vakuutusmaksut kerää provinssin veroministeriö.

2.3

Vapaamuotoiset lisäeläkejärjestelyt

Työnantajakohtaisten vapaaehtoisten lisäeläkejärjestelyjen piiriin kuuluu noin puolet kaikista työntekijöistä. Julkisella sektorilla lisäeläkejärjestelmien piiriin kuuluvat lähes kaikki työntekijät, yksityisellä sektorilla noin 40 prosenttia työntekijöistä. Lisäeläkejärjestelyt eivät kuulu sosiaaliturvasopimuksen ja -sopimusjärjestelyn piiriin.

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

Yleisin eläke on vanhuuseläke. Eläkeikä vaihtelee 55 vuodesta 65 ikävuoteen. Lisäeläkejärjestelmien piirissä karttunut eläke ei aina säily työpaikkaa vaihdettaessa.

2.4

Kanadan kansaneläkejärjestelmä

Kanadan kansaneläkejärjestelmä kattaa koko Kanadan, siis myös Quebecin alueen. Järjestelmään sisältyy vain vanhuuseläke, jota koskeva vanhuusturvalaki (Old Age Security Act) tuli voimaan vuonna 1952. Järjestelmään liittyvät tuloharkintainen eläkelisä (voimaan 1966) ja tuloharkintainen aviopuolisolisä (voimaan 1975). Järjestelmä on pakollinen niille, jotka asuvat Kanadassa.

Kansaneläkejärjestelmän mukaisen vanhuuseläkkeen saa vakuutettu, joka on 65-vuotias ja joka täyttää asumisaikaedellytykset. Eläkkeen saamisen edellytyksenä on, että vakuutettu on asunut vähintään 10 vuotta Kanadassa 18 ikävuoden täyttämisen jälkeen. Saadakseen eläkkeen myönnetyksi ja maksetuksi ulkomaille asumisaikaedellytys on vähintään 20 vuotta Kanadassa asumista 18 ikävuoden täyttämisen jälkeen. Vakuutettu, joka on jo saanut eläkettä Kanadassa mutta ei ole täyttänyt 20 vuoden asumisaikaedellytystä, voi lähtiessään Kanadasta saada eläkkeen ilman sosiaaliturvasopimusta vain kuuden kuukauden ajan.

Täysi vanhuuseläke edellyttää 40 vuoden asumisaikaa Kanadassa 18 ikävuoden täyttämisen jälkeen. Täysi eläke voidaan maksaa myös alle 40 asumivuoden perusteella, jos vakuutettu oli täyttänyt 25 vuotta heinäkuuhun 1977 mennessä ja asunut Kanadassa viimeiset 10 vuotta välittömästi ennen eläkkeen hakemista. Jos vakuutettu ei täytä täyden eläkkeen saamisen edellytyksenä olevaa asumisaikaehto, hänelle maksetaan hänen Kanadassa asumisaikaansa suhteutettu osuus, eli kultakin vuodelta 1/40 täydestä eläkkeestä. Täysi vanhuuseläke on 310,66 CAD kuukaudessa (vuonna 1988).

Kansaneläkkeen vanhuuseläkettä saavalle voidaan myös maksaa tuloharkintaista eläkelisää, jos vakuutetun tulot jäävät tietyn ansiorajan alapuolelle.

Lisän määrä on riippuvainen vakuutetun tuloista ja siitä, onko hän avioliitossa. Esimerkiksi yksinäiselle eläkkeensaajalle täysi eläkelisä vuonna 1988 on 369,21 CAD kuukaudessa. Lisän määrä alenee sen mukaan, paljonko vakuutetulla on muuta tuloa. Eläkelisää maksetaan ulkomaille vain kuuden kuukauden ajalta.

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

Tuloharkintaista aviopuolisolisää voidaan maksaa kansaneläkejärjestelmän mukaista vanhuuseläkettä saavan vakuutetun 60-64-vuotiaalle puolisolle. Lisää voidaan maksaa myös leskelle. Puolison on tällöin täytettävä samat asumisaikaedellytykset kuin edellytetään vanhuuseläkkeen saamiseksi. Lisäksi eläkkeensaajan ja hänen puolisonsa yhteiset tulot eivät saa ylittää tiettyä rajaa. Aviopuolisolisän täysi määrä on 551,13 CAD kuukaudessa (vuonna 1988). Tuloharkinnassa otetaan huomioon puolisoiden yhteiset tulot kansaneläkejärjestelmän mukaista vanhuuseläkettä ja eläkelisää lukuunottamatta. Aviopuolisolisä vähenee asteittain sen mukaan, paljonko puolisoilla on muuta tuloa. Ulkomaille lisää maksetaan vain kuuden kuukauden ajalta.

Myös esim. Suomesta maksettavat eläkkeet vaikuttavat yllämainittuihin kahteen tuloharkintaiseen etuuteen.

Eläke rahoitetaan verovaroista.

Kansaneläkejärjestelmän mukaiset etuudet on sidottu kuluttajahintaindeksiin.

Järjestelmän hallinnosta vastaa samoin kuin Kanadan työeläkejärjestelmästä Kanadan terveys- ja sosiaaliministeriö alue- ja paikallistoimistoinen.

3

SOSIAALITURVASOPIMUKSEN JA -SOPIMUSJÄRJESTELYN TÄRKEIMMÄT PERIAATTEET

Seuraavassa puhuttaessa sopimuksista tarkoitetaan Kanadan sosiaaliturvasopimusta ja Quebecin sopimusjärjestelyä. Kohdissa, joissa Quebecin sopimus poikkeaa liittovaltion sopimuksesta, Quebecin sopimusjärjestelyä selostetaan erillisessä kappaleessaan.

3.1

Eläkkeen maksaminen ulkomaille

Sopimusten perusteella eläkkeet, joihin on syntynyt oikeus sopimuspuolten alueella, on maksettava rajoituksetta toisen sopimuspuolen alueelle. (Sopimuksen 4 artikla ja sopimusjärjestelyn 5 artiklan 2 kappale).

Tästä määräyksestä on Kanadan sopimuksessa kuitenkin poikkeuksia, jotka koskevat Suomen ja Kanadan kansaneläkejärjestelmiä. Esimerkiksi Kanadan kansaneläkkeen saadakseen henkilön on tullut asua Kanadassa vähintään viisi vuotta ja lisäksi täyttää Suomessa ja Kanadassa asumiskaudet yhteenlaskien Kanadan lainsäädännön edellyttämä 20 vuoden asumisaikavaatimus, jotta eläke maksettaisiin Kanadan ulkopuolelle. Vanhuuseläkkeeseen

LÄ/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

liittyviä tuloharkintaisia lisiä, eläkelisää ja avio-puolisolisää, maksetaan kuitenkin sopimuksen voimassa-ollessakin Kanadan ulkopuolelle vain kuuden kuukauden ajan. Työeläkkeen maksamisessa ei ole vastaavia rajoituksia.

Vaikka sopimuksissa ei ole määräyksiä eläkkeiden kolmansiin maihin maksamisesta, sopimusten yhdenvertaisuusmääräyksen perusteella Suomen työeläkkeet on maksettava Kanadan kansalaisille rajoituksetta myös kolmansiin maihin samoin kuin Suomen kansalaisille. Myös kanadalaiset työeläkkeet maksetaan ilman rajoituksia kolmansiin maihin.

3.2

Vakuutuskausien yhteenlaskeminen

Työskentelykausia Suomessa otetaan huomioon Kanadan ja Quebecin työeläkejärjestelmien vaatimien odotusaikojen täyttämiseksi, jotta oikeus eläkkeeseen siellä syntyisi. (Vastaavasti asumisaikoja Suomessa otetaan huomioon Kanadan kansaneläkejärjestelmän odotusaikoja varten.) Suomen työeläkejärjestelmän piiriin kuulumisen rinnastetaan Kanadan tai Quebecin työeläkejärjestelmän mukaisiin vakuutusvuosiin. Tällöin Kanadan/Quebecin vakuutusvuotta vastaavana pidetään jokaista kalenterivuotta, johon sisältyy vähintään kolme Suomen työeläkejärjestelmän mukaista vakuutuskuukautta. Vakuutuskausien rinnastamista selostetaan tarkemmin kohdassa 4.1 sivu 20.

Quebec

Suomen työeläkelainsäädännön vaatimaan viiden vuoden Suomessa asumisaikaan voidaan rinnastaa Quebecissä täyttyneitä vakuutuskausia, jotta eläkkeeseen voitaisiin lukea hyväksi aika eläketapahtumasta eläkeikään.

Vastaavaa rinnastusta kuin Quebecin sopimusjärjestelyssä Suomen vakuutuskausien ja Kanadan liittovaltion työeläkevakuutuskausien välillä ei Kanadan sopimuksen nojalla tehdä.

3.3

Työskentelymaan lainsäädännön soveltaminen

Sopimusmaissa työskentelevät työntekijät on vakuutettava sen sopimusmaan lainsäädännön mukaan, jossa he tekevät työtä. Yrittäjät, jotka asuvat sopimuspuolen alueella ja työskentelevät toisen tai molempien sopimuspuolten alueella, on vakuutettava asuinmaansa lainsäädännön mukaisesti. Kuitenkin yrittäjä vakuutetaan Suomen työeläkelainsäädännön mukaisesti vain Suomessa

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

tekemänsä työn perusteella. (Sopimuksen 5 artiklan 1 kappale ja sopimusjärjestelyn 6 artikla).

3.4

Poikkeukset työskentelymaan lainsäädännön soveltamisesta

3.4.1

Lähetetty työntekijä

Tilapäisesti toisessa sopimusmaassa työskentelevää lähetettyä työntekijää ei vakuuteta työskentelymaassa. Sopimuksissa tarkoitettua lähetetystä työntekijästä on kysymys silloin, kun työnantaja lähettää työntekijänsä, joka kuuluu lähtömaan lainsäädännön piiriin, työskentelemään toisen sopimuspuolen alueelle saman työnantajan lukuun. Lähtömaan lainsäädäntöä sovelletaan enintään 24 kuukautta. (Sopimuksen 5 artiklan 2 kappale ja sopimusjärjestelyn 7 artiklan 1 kappale).

Työntekijä on Suomesta lähetetty työntekijä vain, jos hänen työsuhteensa suomalaiseen työnantajaan säilyy Kanadassa työskentelyn ajan. Työtä on tällöin tehtävä suomalaisen työnantajan lukuun ja tällä työnantajalla on säilyttävä työn johto- ja valvontaoikeus.

Kahden vuoden määräajan täytyttyä työntekijän vakuuttaminen on siirrettävä työntekomaahan, jos työskentely jatkuu. Lähtömaan lainsäädännön soveltamista voidaan kuitenkin jatkaa, jos sopimuspuolten asianomaiset viranomaiset antavat tähän suostumuksensa ennen lähettämiselle asetetun määräajan päättymistä. (Sopimuksen 5 artiklan 2 kappale ja sopimusjärjestelyn 7 artiklan 2 kappale).

Sopimuksissa on lisäksi määräys, jonka mukaan asianomaiset viranomaiset voivat yhdessä sopia muista poikkeuksista vakuuttamista koskevista määräyksistä. (Sopimuksen 5 artiklan 5 kappale ja sopimusjärjestelyn 10 artikla).

3.4.1.1

Lähetetyn työntekijän todistus/jatkoaika

Lähetetyn työntekijän todistusta voi Suomessa hakea paitsi Eläketurvakeskuksesta (ulkomaisten eläkeasiain jaosto), myös eläke- tai tapaturmavakuutuslaitoksen, Tapaturmavakuutuslaitosten Liiton tai Kansaneläkelaitoksen paikallistoimiston kautta.

Suomesta Kanadaan tai Quebeciin lähtevä työntekijä ei yleensä tarvitse todistusta, jos hän lähtee esim. korkeintaan kuukauden kestäväälle työ- tai opintomat-

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

kalle. Jos todistuksen esittämistä kuitenkin vaaditaan Kanadassa, se voidaan toimittaa jälkikäteen.

Eläketurvakeskus toimittaa todistuksen työntekijälle, työnantajalle ja myös toisen sopimuspuolen yhdysliemelle.

A a) Tilapäinen työskentely Kanadassa suomalaisen työnantajan palveluksessa

Työnantaja tai työntekijä saa hakemuksesta Suomessa Eläketurvakeskukselta todistuksen Suomen eläkelainsäädännön piirissä pysymisestä, kun työntekijä lähetetään Kanadaan. Tämän todistuksen SF/CDN 1 esittämällä työnantaja ja työntekijä vapautuvat velvollisuudesta maksaa eläkevakuutusmaksut Kanadaan.

b) Tilapäinen työskentely Quebecissä suomalaisen työnantajan palveluksessa

Jos työntekijä työskentelee tilapäisesti Kanadassa Quebecin provinssin alueella, työnantaja tai työntekijä saa hakemuksesta Eläketurvakeskukselta Quebeciä varten laaditun lähetetyn työntekijän todistuksen. Todistuksella SF/Q 1 työntekijä ja työnantaja vapautuvat velvollisuudesta maksaa sosiaalivakuutusmaksuja Quebeciin. Todistuksella todistetaan paitsi Suomen eläkevakuutusjärjestelmän piiriin kuulumisen myös kuulumisen Suomen sairausvakuutuksen ja tapaturmavakuutuksen piiriin. Lisäksi sillä todistetaan lähetetyn työntekijän ja hänen perheenjäsentensä oikeus sairaanhoitoetuuksien saamiseen Quebecissä.

Lähetetyn työntekijän todistuksen esittämällä vakuutettu saa sairausvakuutuskortin, joka tarvitaan Quebecin lainsäädännön mukaisten sairaanhoitoetuuksien saamiseksi. Kortin saa Quebecin sairausvakuutuslaitokselta, RAMQ:lta (Régie de l'assurance-maladie du Québec).

B Tilapäinen työskentely Suomessa kanadalaisen tai quebeciläisen työnantajan palveluksessa

Kanadasta tai Quebecistä Suomeen tilapäisesti työhön tulevalle työntekijälle pitää olla vastaava lähetetyn työntekijän todistus kuin Suomesta Kanadaan tai Quebeciin lähtevällä. Kanadan lomakkeella CDN/SF 1 todistetaan henkilön kuulumisen Kanadan eläkelainsäädännön piiriin.

Kanadassa lähetetyn työntekijän todistuksen antaa Kanadan valtiovarainministeriön tilinpito- ja veron-

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

kanto-osasto (The Source Deductions Division,
Department of National Revenue, Taxation).

Quebec

Todistuksella Q/SF 1 todistetaan vakuutetun pysyminen Quebecin sosiaalivakuutuslainsäädännön piirissä. Tämän todistuksen nojalla on paitsi lähetetyillä työntekijöillä myös muilla sopimuksessa tarkoitetuilla Suomessa tilapäisesti työskentelevillä henkilöillä lisäksi oikeus sairaanhoitoon Suomessa tilapäisen oleskelunsa aikana. Paitsi lähetetyille työntekijälle tämä todistus annetaan Quebecistä siis myös molempien sopimuspuolten alueella työskenteleville yrittäjille, kansainvälisen liikenteen matkustavalle henkilökunnalle, valtion palveluksessa oleville työntekijöille ja sopimuksen poikkeusartiklan (10 artikla) nojalla Suomen lainsäädännön soveltamisesta vapautetuille henkilöille tai henkilöryhmille. Quebecissä todistuksen antaa yhdyselin SAESS.

Kanadan ja Quebecin yhdyselimet toimittavat yhden kappaleen antamastaan todistuksesta Eläketurvakeskuk-
selle. Eläketurvakeskus säilyttää tiedon siitä, että työntekijä on Kanadasta tai Quebecistä lähetetty työntekijä, jolloin välttään mm. valvontatoimenpiteiltä.

C

Lähtämisaajan jatkaminen

Jos työskentely jatkuu Kanadassa yli lähetetyn työntekijän työskentelylle asetetun kahden vuoden määräajan, työnantaja voi työntekijän suostumuksella hakea lähtämisaajan pidennystä Suomessa sosiaali- ja terveysministeriöltä. Jos pidennykseen suostutaan, siitä annetaan Quebecissä työskentelevälle erillinen jatkotodistus. Muualla Kanadan alueella työskentelyä jatkavalle ei anneta todistusta, vaan hän voi tarvittaessa esittää ministeriöiden kirjallisen suostumuksen Suomen eläkelainsäädännön piiriin kuulumisesta.

Kanadan osalta pidennystä työkomennukselle Suomessa haetaan valtionvarainministeriöltä ja Quebecin osalta provinssin veroministeriöltä.

3.4.2

Muut poikkeukset työskentelymaassa vakuuttamisesta

Jos alusten miehistö kuuluisi muutoin kummankin sopimuspuolen lainsäädännön piiriin, Kanadan sopimuksen mukaan se vakuutetaan aluksella tekemänsä työn osalta vain Suomen lainsäädännön mukaisesti, jos laiva käyt-

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

tää Suomen lippua. Muissa tapauksissa miehistö kuuluu vain Kanadan lainsäädännön piiriin. (5 artiklan 3 kappale).

Quebec

Quebecin sopimuksen 8 artiklassa määrätään kansainvälisen ilma- ja meriliikenteen matkustavan henkilökunnan vakuuttamisesta. Matkustava henkilökunta, joka työskentelee molempien sopimuspuolten alueella, kuuluu sen sopimuspuolen lainsäädännön piiriin, jonka alueella työnantajana toimivan yrityksen kotipaikka on. Jos toisen sopimuspuolen alueella kotipaikkansa omaavalla yrityksellä on toisessa sopimusmaassa sivukonttori tai pysyvä toimisto, henkilökunta kuuluu sen sopimuspuolen lainsäädännön piiriin, jonka alueella tämä konttori tai toimisto sijaitsee. Näistä määräyksistä poiketaan kuitenkin silloin, kun matkustavaan henkilökuntaan kuuluva työntekijä asuu toisen sopimuspuolen alueella kuin missä työnantajan kotipaikka on tai sivukonttori tai toimisto sijaitsee. Tällöin työntekijä vakuutetaan omassa asuinmaassaan.

Valtion palveluksessa työskentelevä henkilö vakuutetaan toisessa sopimusmaassa työskennellessään lähettäjävaltion lainsäädännön mukaisesti, ellei hän ole työskentelyvaltion kansalainen tai asu työskentelyvaltion alueella. Jos tällainen työntekijä asuu työskentelyvaltiossa ja on lähettäjävaltion kansalainen, hän voi valita kuulumisen lähettäjävaltion lainsäädännön piiriin. (Sopimuksen 5 artiklan 4 kappale ja sopimusjärjestelyn 9 artikla). Valinta on tällöin tehtävä kuuden kuukauden kuluessa työskentelyn aloittamisesta.

4

OIKEUS ELÄKKEESEEN JA ELÄKKEEN MÄÄRÄYTYMINEN

Vakuutetulla voi olla oikeus neljään eri eläkkeeseen, jos hän on työskennellyt ja asunut molemmissa sopimusmaissa ja hän täyttää sopimusten määräämät ja sopijapuolten lainsäädännön säätämät edellytykset eläkkeiden saamiseksi. Sekä työ- että kansaneläkettä voidaan siis maksaa eläkkeensaajalle Suomesta ja Kanadasta samanaikaisesti.

4.1

Kanadan ja Quebecin työeläkkeiden määräytyminen

Pääsääntönä sopimuksia sovellettaessa on, että kanadalainen ja quebeciläinen eläkelaitos soveltaa omaa

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

lainsäädäntöään määrätessään eläkeoikeuden syntymisestä ja laskiessaan eläkettä. Sekä Kanadassa että Quebecissä työeläkevakuutettuna olleelle työntekijälle maksetaan molempien järjestelmien piirissä karttunut etuus yhtenä eläkkeenä (ks. kohta 2.2 sivu 4). Kanadan ja Quebecin lainsäädännössä vaaditaan vanhuuseläkeoikeuden saamiseksi vain, että henkilö on ollut Kanadan tai Quebecin työeläkejärjestelmän piirissä ja maksanut vakuutusmaksut vähintään yhdeltä vuodelta. Vanhuuseläke määräytyy tällöin myös sopimuksen voimassaollessa järjestelmien omien säännösten mukaisesti, eikä sopimusmääräyksiä tarvita eläkeoikeuden syntymisen helpottamiseksi.

Sen sijaan kanadalaisen työkyvyttömyys- tai perhe-eläkkeen saaminen edellyttää, että henkilöllä on useita vakuutusvuosia Kanadassa. Näihin vakuutusvuosiin voidaan rinnastaa myös Suomen työeläkejärjestelmän mukaisia kausia. (Sopimuksen 7 artiklan 1 kappale ja 2 kappaleen b-kohta ja sopimusjärjestelyn 12 artiklan 2 kappaleen a- ja b-kohdat). Kanadalaiseen vakuutusmaksuvuoteen rinnastettavana pidetään jokaista sellaista kalenterivuotta, jona henkilö on ollut työeläkevakuutettu Suomessa vähintään kolmen kuukauden ajan. Tällöin edellytetään myös, että kysymyksessä oleva vuosi sisältyy kanadalaisen lainsäädännön mukaiseen vakuutusmaksukelpoiseen aikaan (ks. kohta 2.2 sivu 5).

Jos siis eläkeoikeutta ei Kanadan ja Quebecin omien vakuutusvuosien perusteella synny ja vakuutetulla on vähintään yksi vakuutusvuosi kanadalaisessa järjestelmässä, Suomen työeläkevakuutuskaudet voidaan laskea yhteen kanadalaisten kausien kanssa, elleivät nämä kaudet ole päällekkäisiä.

[Kanadan kansaneläkejärjestelmän vaatimiin odotusajankoihin (10 ja 20 vuotta, ks. kohta 2.4 sivu 13) voidaan samoin lukea hyväksi Suomessa asumiskausia, jotta vaadittu Kanadassa asumisaikaedellytys täyttyisi. Näihin asumiskausiin on kuitenkin aina sisällyttävä vähintään viisi Kanadassa asuttua vuotta. (Kanadan sopimuksen 8 artikla).]

Jos eläkeoikeus Kanadassa on syntynyt yhteenlaskemalla molempien maiden kaudet, Kanadan liittovaltion eläkelaitos maksaa sopimuksen 9 artiklan 1 kappaleen perusteella vain sellaiset etuudet ja etuuksien osat, jotka on suhteutettu ansioihin. (Ks. eläkkeisiin sisältyvistä osista kohta 2.2.2 sivu 8 ja kohta 2.2.3 sivu 9).

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

Vanhuuseläke ja 65 vuotta täyttäneen lesken eläke sisältävät vain ansioihin suhteutetun eläkkeen osan. Työkyvyttömyyseläkkeeseen ja alle 65 -vuotiaan lesken eläkkeeseen sisältyy myös tasasuuruinen osa. Tasasuuruinen osa maksetaan siis Kanadan työeläkejärjestelmästä vakuutetulle vain, jos hänelle on syntynyt oikeus kanadalaiseen eläkkeeseen ilman vakuutuskausien rinnastusta, koska tasasuuruisen osan saamista ei ole helpotettu sopimuksessa.

Koska Kanadan työeläkejärjestelmän mukainen orvoneläke ja työkyvyttömyyseläkkeeseen vakuutetun lapsen etuus sisältävät vain tasasuuruisen osan, näitä etuuksia ei makseta sopimuksen nojalla, vaan vain silloin, kun oikeus niihin on syntynyt Kanadan oman lainsäädännön perusteella.

Eläkkeen määrä lasketaan Kanadan oman lainsäädännön määräysten mukaisesti ja ottamalla huomioon vain kanadalaisen työeläkejärjestelmän mukaiset eläkkeen perusteena olevat tulot.

Sopimuksen 9 artiklan 2 kappaleessa on lisäksi erityismääräys niitä tilanteita varten, joissa vakuutetun vakuutusmaksukelpoinen aika ei vastaa Kanadan työeläkejärjestelmän eläkeoikeuden syntymiseksi vaatimaa minimikautta (Ks. kohta 2.2.2 sivu 8). Määräyksen mukaan eläkettä ei makseta, ellei vakuutettu ole saavuttanut ikää, jossa hänen vakuutusmaksukelpoinen kautensa on vähintään minimikauden pituinen.

Quebec

Toisin kuin Kanadan sopimuksessa Quebecin sopimuksen perusteella Suomessa täyttyneitä vakuutuskausia voidaan laskea yhteen Quebecin lainsäädännön mukaisten vakuutuskausien kanssa myös eläkkeen tasasuuruisen osan saamiseksi. (Sopimusjärjestelyn 12 artiklan 3 kappaleen b-kohta). Näin ollen vakuutetulle voi Suomen vakuutusaika huomioon ottamalla syntyä oikeus sopimusjärjestelyn perusteella myös niihin quebeciläisiin etuuksiin, joihin sisältyy esim. pelkästään tasasuuruinen osa. Tällöin Quebecin eläkelaitos laskee etuuden tasasuuruisen osan määrän suhteutettuna elimin. proratisoituna siten, että tasasuuruista osaa maksetaan vakuutetulle Quebecin lainsäädännön alaisuudessa täyttyneiden kausien ja sen lainsäädännön mukaisen vakuutusmaksukelpoisen kauden suhteessa.

Etuuksien ansioihin suhteutetun osan suuruus määräytyy järjestelmän omien määräysten

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

mukaisesti. (Sopimusjärjestelyn 12 artiklan 3 kappaleen b-kohta).

4.2

Suomen työeläkkeen määräytyminen

Kanadan sopimuksessa ei ole erillismääräyksiä siitä, miten oikeus Suomen työeläkkeeseen syntyy ja miten eläke lasketaan. Eläkeoikeus siis syntyy ja eläke lasketaan Suomen oman työeläkelainsäädännön säännösten mukaisesti.

Quebec

Quebecin sopimusjärjestelyn 13 artiklan 2 kappaleen perusteella Suomen työeläkejärjestelmän vaatimaan viiden vuoden Suomessa asumisaikaan voidaan rinnastaa Quebecin työeläkejärjestelmän mukaiset kaudet, jotta työkyvyttömyyseläkkeeseen tai perhe-eläkkeeseen voitaisiin lukea hyväksi myös aika eläketapahtumasta eläkeikään. Tällöin edellytetään, etteivät nämä kaudet ole päällekkäisiä. Jos siis kanadalainen työeläke tulee maksettavaksi Quebecin provinssista, vakuutuskausien rinnastaminen Suomessa asumisaikaan on mahdollista. Muutoin myös Quebecin sopimusjärjestelyä sovellettaessa eläkeoikeus syntyy ja eläke lasketaan Suomen oman lainsäädännön mukaisesti.

5

ELÄKKEEN HAKEMINEN JA SOPIMUSMAIDEN VÄLINEN TIETOLIIKENNE

5.1

Yleistä

Sopimus ja sopimusjärjestely velvoittavat sopimuspuolten asianomaiset viranomaiset ja laitokset avustamaan toisiaan ja antamaan toisilleen sopimusten soveltamiseksi tarpeelliset tiedot. Sopimuksissa määrätään lisäksi nimenomaisesti, että yksityishenkilöitä koskevat tiedot, jotka on tarpeen toimittaa toiselle sopimuspuolelle sopimuksen soveltamiseksi, ovat luottamuksellisia eikä niitä saa käyttää muihin kuin näiden sopimusten tarkoituksiin.

Etuudet maksetaan sopimuspuolen omassa valuutassa ja vähentämättä etuudesta hallintokuluja. Kanadaa eläkkeet maksetaan yleensä sekillä, koska postiosoituksia ei siellä tunneta eikä pankkitilien käyttö ole tavallista.

Asianomaiset viranomaiset ja vakuutuslaitokset voivat yhteydenpidossaan käyttää virallisia kieliään.

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

Sopimusten soveltamisesta vastaavat yhdyselimet on nimetty toimeenpanosopimuksissa, joissa määrätään myös yhdyselinten tehtävistä. Yhdyselinten osoitteet ovat kohdassa 7 sivu 26.

5.2

Eläkkeen hakemismenettely

5.2.1

Yleistä

Eläkettä haettaessa käytetään kunkin sopijapuolen omia eläkehakemuslomakkeita. Kanadan liittovaltion eläkehakemuslomakkeella haetaan sekä Kanadan työ- että kansaneläkettä. Hakemus tulee vireille samanaikaisesti molemmissa sopimusmaissa, kun hakija jättää kuuden kuukauden kuluessa ensimmäisen eläkehakemuksen jättämisestä myös toisen sopijapuolen lainsäädännön mukaisen eläkehakemuksen. (Sopimuksen 15 artiklan 2 kappale ja sopimusjärjestelyn 30 artiklan 2 ja 3 kappale).

Suomen, Kanadan ja Quebecin eläkehakemuslomakkeet ovat joko suomen- ja englanninkielisiä tai suomen- ja ranskan-kielisiä.

5.2.2

Menettely Suomessa

Kun suomalaisesta työeläkehakemuksesta ilmenee, että hakija on ollut työssä joko Quebecissä tai muualla Kanadassa, eläkelaitoksen tulee toimittaa jäljennös hakemuksesta, lääkärinlausunnoista ja mahdollisista muista Kanadassa tai Quebecissä työskentelyyn liittyvistä asiakirjoista Eläketurvakeskuksen ulkomaisten eläkeasiain jaostolle. Hakijalle lähetetään jaostosta tapauksesta riippuen joko Kanadan tai Quebecin eläkehakemuslomake täytettäväksi.

Suomessa eläkehakemuksen voi jättää samoille laitoksille kuin Suomen omassa eläkehakemusmenettelyssä. Kanadan tai Quebecin eläkehakemukset toimitetaan kuitenkin aina Suomen yhdyselinten, eli Kanadan sopimuksen osalta joko Eläketurvakeskuksen tai Kansaneläkelaitoksen ja Quebecin sopimuksen osalta Eläketurvakeskuksen kautta Kanadaan tai Quebeciin.

Hakijan palautettua lomakkeen Eläketurvakeskukselle hakemus toimitetaan kanadalaiselle tai quebeciläiselle yhdyselimelle. Yhdyselimelle toimitetaan hakemuslomakkeen mukana sopimuspuolten yhdyselinten välinen yhteydenpitolomake, jolla voidaan pyytää ja välittää esim. eläkelaitosten tarvitsemia lisätietoja. Yhdyselin myös todistaa oikeiksi hakemuslomakkeen henkilötiedot. Kanadan eläkehakemuslomakkeen kooditunnus on CDN-SF 2 ja Quebecin lomakkeen tunnus on Q/SF 2.

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

5.2.3

Menettely Kanadassa/Quebecissä

Kun joko Kanadan tai Quebecin eläkehakemuksesta käy ilmi, että vakuutettu on työskennellyt tai/ja asunut myös Suomessa, kanadalainen tai quebeciläinen yhdyselin toimittaa hakijalle täytettäväksi suomalaiset sopimusten soveltamista varten laaditut eläkehakemuslomakkeet, joita Eläketurvakeskus ja Kansaneläkelaitos ovat toimittaneet molemmille kanadalaisille työeläkejärjestelmille. Kanadaa varten laaditun työeläkehakemuslomakkeen tunnus on SF/CDN 2A ja kansaneläkehakemuslomakkeen tunnus on SF/CDN 2B. Suomen työeläkettä haetaan Quebecissä lomakkeella SF/Q 2. Kanadassa ja Quebecissä hakemukset voidaan jättää joko yhdyselimille tai asianomaisille eläkelaitoksille.

Suomalaisten eläkehakemuslomakkeiden, mahdollisten lääkärintlausuntojen ja Suomessa työskentelyä koskevien liitteiden lisäksi Kanadan tai Quebecin yhdyselin lähettää Suomeen oman yhteydenpitolomakkeensa. Eläketurvakeskus selvittää vireilletulopäivän ennen hakemuksen toimittamista eläkelaitokselle.

5.2.4

Viivästyskorotus

Suomen lainsäädännön mukaista viivästymiskorotusta laskettaessa suomalainen eläkehakemus katsotaan vasta silloin jätetyksi, kun se saapuu suomalaiselle eläkelaitokselle tarpeellisine liitteineen. (Sopimuksen 15 artiklan 4 kappale ja sopimusjärjestelyn 30 artiklan 5 kappale).

5.3

Tiedottaminen päätöksistä, eläkkeensaajaa tai olosuhteita koskevat muutostiedot

Eläkeasiassa annettu päätös toimitetaan suoraan hakijalle. Yhdyselimet toimittavat toisilleen tiedot päätöksistä. Vakuutuslaitosten tulee ilmoittaa yhdyselinten välityksellä toisilleen tiedot, jotka saattavat vaikuttaa etuudensaajan oikeuteen toisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisiin etuuksiin. Tämän vuoksi Suomen työeläkepäätöksessä on kehoitettava etuudensaajaa ilmoittamaan olosuhteissaan tapahtuneista muutoksista.

Eläketapahtumailmoitukset annetaan normaalisti. Eläketapahtumakorttia täytettäessä on kuitenkin huomioitava kansalaisuustunnus. Jos eläkkeensaaja tai hakija on Kanadan kansalainen, merkitään eläketapahtumakortin ruutuun 53 kansalaisuustunnukseksi K.

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

5.4

Valituksen jättäminen

Eläkeasiaa koskeva valitus katsotaan jätetyksi määräajassa, kun se on jätetty määräajan kuluessa toisen sopimuspuolen asianomaiselle viranomaiselle tai vakuutuslaitokselle. Valituksen vastaanottaja merkitsee siihen saapumispäivän ja toimittaa valituksen suoraan tai yhdyselimen kautta toisen sopimuspuolen asianomaiselle viranomaiselle tai laitokselle.

5.5

Lääkärintarkastusten suorittaminen

Sopimuspuolen yhdyselin suorittaa lääkärintarkastuksia toisen sopimuspuolen vakuutuslaitoksen yhdyselimensä välityksellä tekemän pyynnön johdosta. Lääkärintarkastuksen kustannukset korvaa niitä pyytänyt vakuutuslaitos Kanadan sopimuksen nojalla viipymättä ja Quebecin sopimuksen nojalla vuosittain.

5.6

Tilastot

Sopimuspuolten yhdyselinten on toimeenpanosopimusten perusteella toimitettava toisilleen vuosittain tilastot siitä, paljonko eläkkeitä on maksettu toisen sopimuspuolen alueella asuville eläkkeensaajille. Eläkelaitoksen tulee näin ollen toimittaa Kanadaan tai Quebeciin edeltävänä vuotena maksamistaan eläkkeistä valmiiksi lasketut summat ja kappalemäärät eläkelajeittain Eläketurvakeskuksen ulkomaisten eläkeasiain jaostoon seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

6

SOPIMUSTEN SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET

Sopimuksen ja sopimusjärjestelyn määräyksiä sovelletaan myös niihin eläketapahtumiin, jotka ovat sattuneet ennen sopimusten voimaantuloa. Myös jo aiemmin täyttyneet vakuutuskaudet otetaan huomioon eläkeoikeuden syntymiseksi tarvittavien odotusaikojen täyttämiseksi. Eläkkeiden maksaminen sopimusten nojalla alkaa kuitenkin aikaisintaan sopimusten voimaantulosta.

Quebec

Quebecin sopimusjärjestelyssä määrätään, että hakemuksen vireilletulopäivänä pidetään sopimuksen voimaantulopäivää, jos hakemus on saapunut ennen sopimusjärjestelyn voimaantuloa.

Jos henkilön hakemaa etuutta ei ole hänen kansalaisuutensa tai asuinpaikkansa vuoksi myönnetty tai sitä on vähennetty taikka sen

LA/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

suorittaminen on keskeytetty, etuus myönnetään tai vahvistetaan uudelleen vakuutetun hakemuksesta sopimusjärjestelyn voimaantulosta lukien.

Aiemmin myönnetty eläke voidaan sopimuksen voimaantullessa tarkistaa vakuutetun hakemuksesta.

Jos kahdessa ylläolevassa kappaleessa mainittu hakemus tehdään vuoden kuluessa sopimusjärjestelyn voimaantulosta, oikeus etuuteen syntyy sopimuksen voimaantulosta lukien siitä riippumatta, onko sopimuspuolen lainsäädännössä oikeuden menettämistä tai rajoittamista koskevia määräyksiä.

Jos hakemus on jätetty vasta, kun vuosi on kulunut sopimusjärjestelyn voimaantulosta, oikeus etuuteen syntyy hakemuksen jättöpäivästä lukien, ellei sopimuspuolen lainsäädännössä ole tätä edullisempia määräyksiä.

7

LUETTELO SOPIMUSTEN TARJOITAMISTA YHDYSELIMISTÄ

Eläkevakuutus Suomessa:

Eläketurvakeskus
Opastinsilta 7
PL 11
00521 HELSINKI

(vain Kanadan sopimuksessa)

Kansaneläkelaitos
PL 640
00101 HELSINKI

Eläkevakuutus Kanadassa:

Health and Welfare Canada
Income Security Programs
International Operations
(sosiaaliministeriön kansainvälisten
toimintojen osasto)
Brooke Claxton Building
Ottawa, Ontario
CANADA K1A 0L4

LÄ/Tarja Heinilä-Hannikainen

1.3.1988

Eläkevakuutus Quebecissä:

Secrétariat de l'administration
des ententes de sécurité sociale, eli SAESS
(sopimusjärjestelyjä toimeenpaneva sihteeristö)
Ministère des Communautés culturelles
et de l'Immigration
355, rue McGill, 4e étage
MONTREAL (Quebec) CANADA
H2Y 2E8

Sairausvakuutus: (koskee vain Quebecin sopimusta)

Kansaneläkelaitoksen sairausvakuutusosasto
PL 450
00101 HELSINKI

Secrétariat de l'administration des ententes
de sécurité sociale, SAESS

Tapaturmavakuutus: (koskee vain Quebecin sopimusta)

Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto
Bulevardi 28
00120 HELSINKI

Secrétariat de l'administration des
ententes de sécurité sociale, SAESS

Muut sopimusasiat Suomessa:

Sosiaali- ja terveysministeriö
Vakuutusosasto
PL 267
00171 HELSINKI